

Kas yra tymai?



Vilniaus visuomenės sveikatos biuras
Polocko g. 12, 01204, Vilnius
Tel. 8-5 271 1244
El. paštas info@vvsb.lt
www.vvsb.lt



Tymai – tai ūmi, itin užkrečiama virusinė infekcija, plintanti oro lašeliniu būdu ir pasireiškianti karščiavimu, bėrimu ir kvėpavimo takų bei akių junginės uždegimu. Tymai – tai viena iš sunkiausių ir pavojingiausių ligų.

• Ligos sukėlėjas

Ligą sukelia *paramiksovirusas*, kuris yra mažai atsparus išorinėje aplinkoje (todėl tikimybė užsikrėsti lauke yra labai maža). Tymų virusai yra ypač lakūs, plinta kartu su oro srautais pastatuose: koridoriuose, laiptinėse, ventiliacijos kanaluose, instaliacijų šachtose ir pan.

• Kaip užsikrečiama tymais?

Tymų infekcijos šaltinis – sergantis žmogus. Jis gali užkrėsti aplinkinius 3–5 dienas iki ir 4 dienas po išbėrimo. Pagrindinis perdavimo būdas – oro lašelinis. Ligoniu kalbant, čiaudint, kosint, virusas su seilių lašeliais patenka į supančią aplinką ir labai greitai plinta. Tymams imlūs yra ir vaikai, ir suaugusieji. Kūdikiai iki 6–8 mėnesių serga retai, nes juos dar tebesaugo iš motinos nėštumo metu gautas imunitetas (jei motina yra sirgusi šia liga). Dažniausiai sergama rudenį ir pavasarį.

• Kokie yra tymų simptomai?

Tymų inkubacinis periodas trunka nuo 7–9 iki 17, kartais – iki 21 dienos. Ligos simptomai pasireiškia staiga: aukšta temperatūra (39–40 °C), kosulys, sloga, akių junginių uždegimas. Po 1–2 dienų nuo ligos pradžios atsiranda bėrimas, pirmiausiai – galvos srityje, vėliau bėrimas „leidžiasi“ žemyn, apima liemenį, galūnes. Bėrimui nykstant, jo vietoje dar kurį laiką išlieka rusva pigmentacija. Dažniausios tymų komplikacijos yra pneumonija (plaučių uždegimas), otitas (pūlingas ausies uždegimas), laringitas (gerklų gleivinės uždegimas), keratokonjuktivitas (akių uždegimas), nuo kurio ligoniai gali apakti, ir trombocitų kiekio sumažėjimas, dėl kurio gali atsirasti vidaus organų kraujavimai. Retais atvejais gali kilti komplikacijos: encefalitas (galvos smegenų uždegimas), miokarditas,

hepatitas, glomerulonefritas. Didelė komplikacijų rizika yra šioms žmonių grupėms: vaikams iki 1 metų, nėščiosioms ir sutrikusį imunitetą turintiems žmonėms.

• Koks gydymas?

Jei pastebėjote, kad vaiką išbėrė, nedelsdami kreipkitės į gydytoją. Tymais sergantis vaikas, paprastai, gydomas namie laikantis gydytojo nurodymų. Rekomenduojama gulėti lovoje, gerti daug šiltų skysčių, valgyti pilnavertį maistą. Specifinio tymų gydymo nėra, taikomas simptominis gydymas.

• Kaip apsisaugoti nuo tymų?

Tymų vakcina pasaulyje naudojama jau daugiau nei 40 metų. Tai gyvų susilpnintų virusų vakcina, skiepijama antraisiais gyvenimo metais. Kad susidarytų ilgalaikis imunitetas, tymų vakciną būtina įskiepyti bent du kartus. Lietuvoje vaikai pagal nacionalinį skiepų kalendorių yra skiepijami būdami 15–16,5 mėnesių bei 6–7 metų amžiaus. Skiepijama kombinuota tymų – epideminio parotito – raudonukės (MMR) vakcina. Asmenys, bendravę su tymais sergančiu ligoniu ir neskiepyti nuo tymų, yra skubiai vakcinuojami (vakcinacija turi būti atlikta per 72 val. po kontakto su sergančiuoju tymais).

